

Skrædermester Julius Andersen

Vesterbro 4 Aakirkeby.

I 1899 køber skræder Julius Andersen den østre ende af den ejendom som murermester Niels Andersen, Aakirkeby skæreri just i 1898 havde ladet opføre på Vesterbro nr 4 og 6.

Julius Andersen var født 9.4.1870 i Aaker og var udlært som skræder og nu blevet gift med Johanne Marie Pedersen født 22.9.1867 i Borup på Sjælland.

Sammen startede de nu en skrædderforretning i Vesterbro 4 med et lille butikslokale, som havde udstillingsvindue og adgangsdør ud mod gaden og skræderværksted i en tilbygning på bagsiden af beboelsen.

Lige fra starten, og helt indtil forretningen lukkede ved hans død 3.10.1956, var forretningen baseret på Herreskræderi, så som Bukser, Habitter, Kjolesæt, Veste, Jakker, Frakker, og Stortrøjer. Alt med måltagning, tilskæring, to gange prøvning og slutttilpasning.

Allerede ved den store udstilling på Teknisk skole i 1901 præsenterede han sine produkter og modeller, og han fik hurtig stor anerkendelse at han kunne beskæftige lærlinge. Således ser vi at han omkring 1910 har Johannes Pedersen og Edmund Petersen. Sidstnævnte kom endda fra Rønne. Begge var forøvrigt ivrige for at få startet fodboldspil i Aakirkeby, så mester Andersen vidste alt om fodbold spilllets dragende tiltrækning før Albert Jensen blev ansat.

I mange år var Guðrun Hansen (en søster til mælkehandler Gunnar Hansen og grisehandler Ejner Hansen), ansat som hjælp hos skræder Andersen. I folkemunde fik hun øgenavnet buksesnedkeren, da hun syede alle bukserne, medens mændene tog sig af at sy veste og jakker m.v.. Om nogen havde spist for meget og skulle have en kile sat ind i bukserne, eller havde tabt sig og skulle have strammet i lindingen, hed det sig. "Den klarer buksesnedkeren."

Da Julius Andersens kone døde 30.4.1934 trådte Guðrun Hansens søster Ranghild Hansen til som medhjælp på værkstedet, idet hun samtidig virkede som husbestyrerinde for Andersen.

En skræddersvend, der i mange år arbejdede hos Andersen, var også Albert Jensen. Han boede sammen med sin kone Elna nede på Nybyvej nr.41, i det hus hun havde arvet efter sin bestefar, hos hvem hun havde boet siden hun var 5-6-år.

Albert Jensen var oprindeligt sømand, men fik ved en ulykke beskadiget den ene fod, og måtte resten af livet gå med en kunstig fod. Han gik derfor over til at lære skræderfaget og arbejdede til sin død som skræder. Han havde dog stadig en stor fritidsinteresse i at gøre en stor indsats for fodboldspil og sporten. Han stod for kridtning af baner til fodbold og håndbold. Han tog med holdene ud som holdleder. Konen og han holdt spillernes klubtrøjer rene. Tørresnoren ud mod Nybyvej var hver uge tæthængt med renvaskede trøjer. Han var i Idrætsforeningens bestyrelse i 12 år, og blev i 1967 æresmedlem af A I F.

Da Albert Jensen i 1917 blev gift med Elna, så var han allerede blevet udlært hos skræder Andersen, og de kunne trygt få deres søn Kaj den 31.1.1918. Kaj blev senere malermester i Aakirkeby.

Julius Andersen var ivrig kortspiller, og mødte troligt op hver onsdag aften i Klubben på Kanns Hotel.

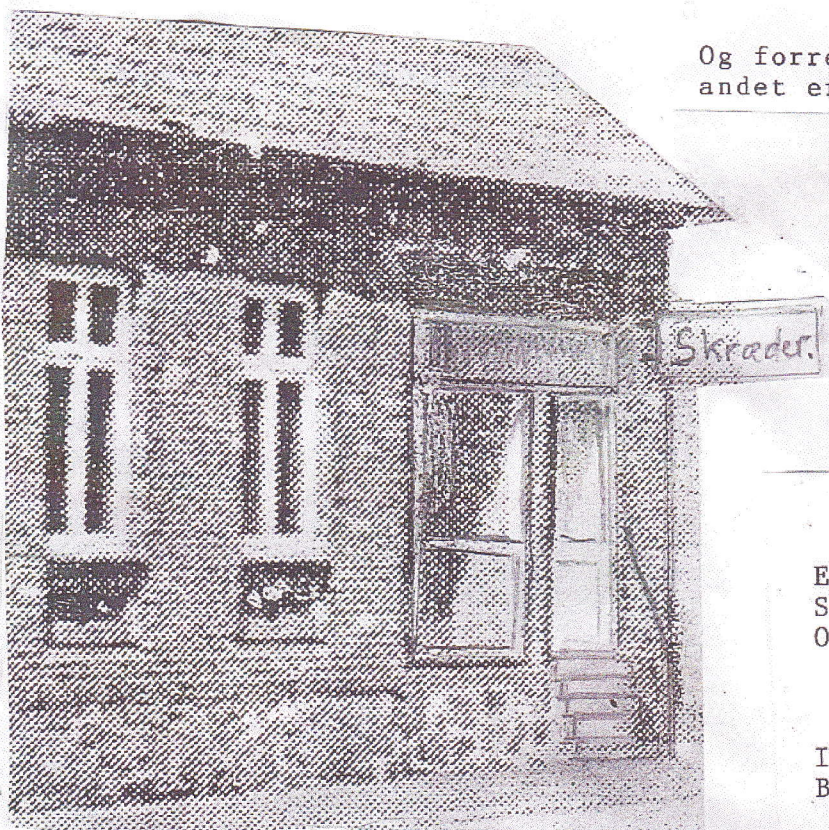
Og Klubben hædrede ham da også i sangen til 40 års-jubilæet i 1948 med teksten:

Og skræddermester Andersen, vor Alderspræsident
Han klarer Sagen, nar vi skal ha' Bukseenden vendt.

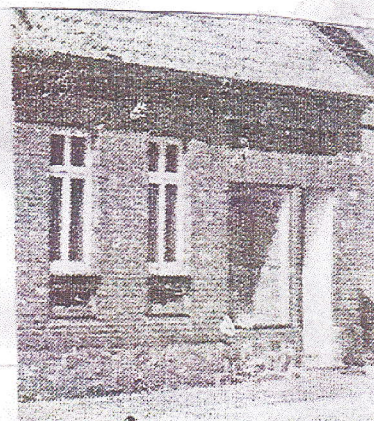
Det var da også en torsdag morgen i 1941, at far sagde til mig I eftermiddag skal vi to gå ud til skræder Andersen på Vesterbro, og få ham til at sy dig et sæt konfirmationstøj. Jeg talte med ham i aftes, og han har stadig en kupon godt klædestof fra før krigen, som vi kan få af. Og så blev det. Jeg blev målt til et sæt mørkeblåt - Beklæder og toradet Jakke - Og efter et par prøvninger sad mit livs første skrædersyede klædning som støbt på min krop, da jeg skred op ad kirkegulvet og blev konfirmeret. Kvaliteten var som Andersen havde sagt. Så god og holdbar, således at jeg havde bukserne på da jeg gik til eksamen i København 1951. omend de da var lidt tyndslidte.

I 1955 syntes far, at han burde kvikke sin garderobe lidt op på linie med sine nære pensionist venner, som han traf i dagligdagen Han gik derfor ned til skræder Andersen og fik ham til at sy en habit i moderne snit af noget skotsternet jægergrønt tweed stof. Desværre fik far aldrig meget brug for habitten, da han pludselig døde den 13 oktober. Men jeg syntes, det var for godt tøj til at smide ud, så jeg gik til skræder Andersen, og fik ham til at tilpasse jakken, og bukserne blev kortet af til knickers. Og jeg kunne gå rundt som elegant tilsynsførende ingeniør.

Det blev noget af det sidste skræder Andersen syede, før han døde 3 oktober 1956.

Og forretningen overgik til andet erhverv.

Efter ombygning var her
Slagterforretning for
Ole Riis 1964 - 1973

I dag er hele huset
Beboelsejendom.

Iste Klases

Herre- & Dameskræderi.

Nye Stoffer
er hjemkommet til meget billige Priser.

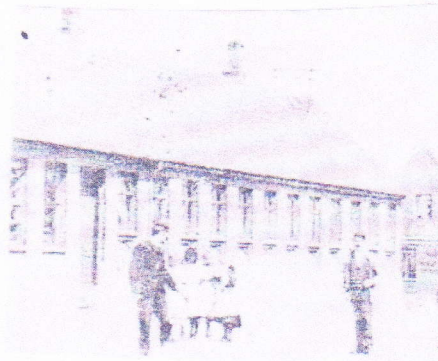
Skind
til Foer og Besætning i billige samt fine, ægte Kvaliteter.

Hatte og Huer
i stort Udvalg og lækse Faconer.

Skjorter, Slips, Sokker, Handsker, Halstærklæder.

Hjemmesyet **Arbejdstøj** i prima Kvaliteter.

G. Aaby Svendsen.
Telf. 250. **Aakirkeby.** Telf. 250.

1926

1938

Den 1 juli 1926 lejede skrædder Gunnar Aaby Svendsen 4 fag i den østre ende af avlsbruger Karl Dams stuehus ud mod Torvet til den årlige leje af 1050 kroner. Og i disse lokaler etablerede han sin skrædder og manufakturhandel, idet han inrettede skræddervæksted i loftsetagen og butik i stueetagen. Så da annonceugebladet RYT-TERKNÆGTEN den 6 oktober 1926 udkom med sit første nummer, kunne han frejdig indrykke en stor annonce med hvad hans forretning bød på. af arbejde og smarte nye ting.

Og nogen gang må der fra starten have været i kundetilgangen, for allerede i 1929 forhøjedes huslejen til 1140 kroner årlig, mod at han fik lov til at anvende 1 fag af Dams tilstødende stue til sær ligt prøveværelse.

Lige fra start havde han et par damer til hjælp, men i 1929 fik han også svende og han begyndte at ansætte lærlinge. Den første var Hans Kofoed Hansen, som efter at være blevet udlært i 1933 de- værre måtte se sig afskediget, dels på grund af de økonomisk dår- lige tider i de år, og vel også den kendsgerning, at firmaet havde to nye lærlinge på vej (Hermand Hansen ansat i 1930 og Villy An- dersen ansat i 1932).

Hans Kofoed Hansen gik så i banken og beklagede sin kvide og fik det råd at starte sit eget skrædderværksted. Og det gjorde han så i Eskildsgade nr. 13, der lå i gænet lige bag hans kones Tatol- forretning. I 1948 flyttede han sit skrædderværksted over gaden til Eskildsgade 12, hvor han fortsatte til han lukkede i 1972.

Lige fra start havde han et par damer til hjælp, men i 1929 fik han også svende og han begyndte at ansætte lærlinge. Den første var Hans Kofoed Hansen, som efter at være blevet udlært i 1933 de- værre måtte se sig afskediget, dels på grund af de økonomisk dår- lige tider i de år, og vel også den kendsgerning, at firmaet havde to nye lærlinge på vej (Hermand Hansen ansat i 1930 og Villy An- dersen ansat i 1932).

G. AABY SVENDSEN
KLS HERRER- & DAMESKRÆDERI · SYSTUE · HERRERLINGERI

Knud Hansen

HERRER- & DAMESKRÆDERI · DRENGE- & HERRERKONFEKTION · HERRERLINGERI · SPORTSUDSTYR

AAKIRKEBY
TELEFON 250

Eksped.	Dato	Kr.	Øre

I 1936 var der igen kommet så god gang i Aaby Svendsens skrædder- og manufakturhandel, så han måtte gå med til en forhøjelse af den årlige husleje til 1400 kroner, mod at kunne udvide butiksarealet med Dams tilstødende 2 fags stue, og samtidig få sænket gulvarealet og isat et ekstra butiksvindue, således at der nu blev 2 store udstillingsvinduer og et indgangsparti ud imod Torvet; og loftsetagen blev skrædderværksted, hvor mester og svendene, et par sydamer samt de sidst antagne lærlinge, fra 1934 Hans Adolf Kofoed, (søn af gartner P.A. Kofoed. Han kunne godt lide at optræde, klæde sig ud og blev da også skuespiller rundt på øens scener). fra 1935 Knud Erik Norré (søn af trikotagerepræsentant Valdemar Norré, der i folkemunde altid blev omtalt som "Ham der rejser rundt i damebukser". Knud Erik Norre fremstillede til sin svendeprøve en herrerkjole, for hvilket arbejde han fik 8 point og bronzemedalje.). Fra 1936 Alvi Andersen, der kom fra Rønne. Også han syede til sin svendeprøve en mandskjole, hvilket han gjorde på 39 timer, og derfor fik 7 point og tildeltes Ros. - Joh Aaby Svendsens værksted var et godt og velanerkendt lærersted.

I 1934 fik Aaby Svendsen ansat en manufaktur og handelsuddannet medhjælper Knud Hansen i butikken. Og samtidig begyndte firmaet også at antage handelslærlinge idet Kaj Rasmussen blev antaget. (Hans far Peter Rasmussen handlede med symaskiner, så både far og søn blev i daglig tale omtalt som SINGER Rasmussens.).

Skræddermester GUNNAR Aaby SVENDSEN var født 18 oktober 1898 på Bakkely⁸⁸ i Aaker som søn af landmand Ludvig Svendsen og hustru. Mellemløbet AABY stammede fra hans fars moder Petrea Aaby, der kom fra Vestre Ellesgård i Aaker.

Efter at være blevet udlært som skrædder, drog han til Stockholm og arbejdede som svend fra 1918. I 1920 videreuddannede han sig på Københavns Tilskærerakademi, hvor han derefter blev ansat som lærer i 2 år, inden han i 1925 vendte hjem til Aakirkeby.

Her erhvervede han sig straks mesterbrev, og i 1926 etablerede han sig så som selvstændig skrædder.

24 februar 1927 blev han gift med Marie, datter af I.S. Kjærgård, indehaveren af Nexø store manufakturhandel. De bosatte sig i Nygade nr. 33. De fik 2 børn, Karen og Ivar.

I 1930 bliver han medlem af bestyrelsen for Håndværker og Industriforeningen.

Og den 15 november 1937 modtager han et ærefuldt tilbud fra et stort anerkendt gammelt konfektionsfirma - TILSKÆRERNE - om at overtage stillingen som driftsleder for en ny afdeling man vil oprette. Dette gode tilbud kan han ikke modstå.

Så allerede i løbet af januar 1938 bliver det arrangeret således at KNUD HANSEN overtager den af Gunnar Aaby Svendsen oparbejdede store virksomhed og forretning,

KNUD HANSEN (Knud Sigurd Hansen)

var født i 1910 som søn af skrædder og herreekviperingshandler Emil Hansen i Ballerup. Han havde efter realeksamen taget et 1-årskursus på Købmandsskolens Handelsskole, og havde derefter lært manufakturhandel i Vordingborg, og så arbejdet som ekspedient og dekoratør i Taastrup, samt hos Crome og Goldschmidt i København. Herfra kom han så til G. Aaby Svendsen i Aakirkeby

Og 1 marts 1938 overtager Knud Hansen så inventar og varelager efter Aaby Svendsen og indtræder i ejendomslejemålet.

Han fortsætter med det personale, der allerede er i virksomheden, idet han henter den 30-årige skræddersvend Harry Agnar Jensen, som hidtil har arbejdet hos Ejnar Jensen i Nexø, ind som tilskærer og leder af skrædderværkstedet.

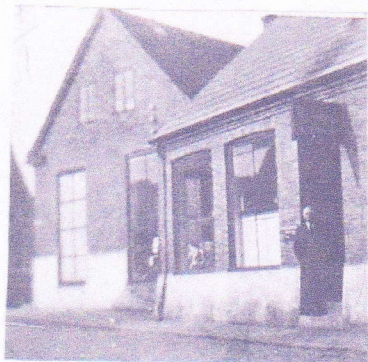
I 1939 kommer Thormod Nielsen i skrædderlære. Han var efter børnelammelse, handikappet og måtte have et træben, hvilket dog ikke forhindrede at han i marts 1944 nåede til semifinalen i Badminton ved at vinde over mig i herresingle. Han bestod svendep prøve i 1944 ved at forfærdige et jakkesæt på 61 timer, og tildelt Ros.

I 1940 var Peder Westh skrædderlærling. Han syede en Frakke på 59 timer og fik 7 point samt Ros .

Og så kom Leif Hansen i 1944, Han var søn af Pedel Hansen. Henning Jensen i 1945 kom fra Østermarie og Ingvard Hansen i 1946, Han var søn af bogtrykker Peter Hansen. Joh skrædderværkstedet på Torvet havde altid nye lærlinge, og ikke nok med det. For i butikken var der handelslærlinge. I 1939 Thor Kristoffersen. I 1942 Bernt Poulsen. og 1947 Ronald Andersen. Så da man i 1940 var oppe på at forretningen beskæftigede 15-16 personer fik man også ansat en bogholder Else Koføed. Hun der var single gjorde i sin fritid et stort arbejde indenfor "De blå pigespejdere", hvor hun gik under kaldenavnet moster KoKo.

Knud Hansen havde først sin privatbeboelse i den lejlighed malermester Sigurd Ipsen i 1934 havde fået indrettet i sit gamle værksted på hjørnet af Stengade-Svanekegade, inden han havde opført sit nye malerværksted inde på gårdspladsen. Senere erhvervede Knud Hansen ejendommen nede på Gartnerebakken, Haregade 1, som han istandsatte til en lækker beboelse, hvortil familien flyttede i 39.

Knud Hansen var meget optaget af det politiske parti DANSK SAMLING, hvis program bl.a. gik på at understrege danskheden. Og derfor gik han også op i at få oprettet en afdeling af Dansk Vandrelaug. Under besættelsen gik Dansk Samling hurtigt aktivt ind i

modstandsbevægelsen. Og det var da også på loftet af Knud Hansens skrædderværksted at nogle Dansk samlings- og KU-folk samledes i efteråret 1943 for at fremstille modstandsbladet BORNHOLMS KURER. Da man efterhånden blev nervøs for at aftenvandrerne til skomager Koføeds vinduer i hushjørnet skulle høre duplikatorens klimpren oppe fra vinduerne så flyttede man senere til anden adresse, som gruppe af modstandsbevægelsen indtil fredsslutningen.

Vi ligger ikke i Dvale!

Hver Dag bringer Nyheder indenfor de forskellige Varegrupper, og vi kan i denne Uge tilbyde Dem en Habit i en prima dansk Kamgarn, „Salt og Peber“, til

183,00

Foraarstøjet begynder at vise sig nu. Vi har faaet nogle elegante Sportsjakker hjem i moderne Faconer og Mønstre.

Til Damerne

har vi faaet

Slacks i Jernbanefløjl

— beige — blaa — brun —

64,85

De behøver altsaa ikke tage til Sværrig mere!

Ugens lille Guldklump

GUMMISTØVLER

Herrestørrelser
hjemkommet

— Prøv hos

STIE

Den 1 januar 1948 overtages forretningen Torvet 13 af manufakturhandler HELGE STIE JENSEN.

Hansen er handelsuddannet i manufakturbranchen, og starter med et stort overtagelsesudsalg, hvorefter han nedlægger skrædderværkstedet og indretter det til privatbeboelse, hvor familien flytter ind.

Han går over til at føre forretningen som almindelig manufakturhandel med herre- og damekonfektion.

STIE, som han kaldtes, og hans kone var meget interesserede i Bridgesspil, og han blev hurtig optaget som et populært medlem af onsdagsklubben på Kanns hotel.

Han og konen fik også opstartet AAKIRKEBY BRIDGESKLUB så også Aakirkebyborgerne kunne komme til at spille kontraktbridges og deltage i turneringer.

I 1957 rejste familien Stie fra byen, og lokalerne blev overtaget af ANDELSBANKEN, som oprettede en ny lokalafdeling under ledelse af Rudolf Pedersen, gammel Åkjærkabyhorra.

Og i 1967 køber Aakirkeby Sparekasse hele Karl Dams ejendom, med nedrivning for øje. Og de lader så opføre den bankbygning der idag ligger på grunden.

Skræddermester Harry Agner Jensen

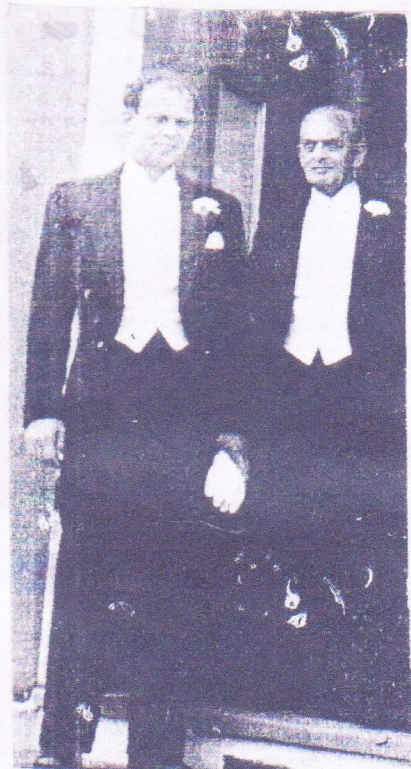
er født 15 januar 1908 i Malling i Jylland. Efter udstået lærertid kom han som svend til skræddermester Ejner Jensen i Nexø i 1935. Og herfra hentede Knud Hansen ham så til Aakirkeby som tilskærer i 1938.

I 1939 blev han gift og de bosatte sig i Jernbanegade, men i 1954 flyttede de til Nygade 30. Og herfra drev han sin egen systue, fra 1948 da STIE lukkede. Lukket.

Jeg mindes ofte denne slanke sirligt påklædte mand, der hver uge kom i min fars bagerbutik for at hente Grahamsbrød til sin kone, der best kunne tåle det på grund af hun havde mavebesvær, som han plejede at sige.

Hos skrædder Jensen kunne man leje herrekjolesæt med hvid vest, stivt skjortebryst og sløjfe for 100 kr. Alt blev tilpasset, så det sad som støbtog ikke gammelt klædeskabslignende. Det gjorde min far og jeg ved flere lejligheder, bl.a. til mit bryllup. Mange af byens borgere, der havde lidt svært ved at passe de konfektionssyede modeller, fik syet habitter hos Jensen.

Han døde 16 februar 1996.

I 1887 køber Skræddermester ANTON HANSEN ejendommen Smedegade 18, og flytter sin skrædderforretning herved. Han havde allerede da, siden 1880, været etableret som selvstændig skræddermester i nogle lejede lokaler, der dengang lå i den ejendom, som lå på det sted, hvor man senere (1896) opførte Storegade 5 (Rosenborghuset)

Omkring århundredskiftet ændrede han sine planer, idet han ikke længere ville drive skræddervirksomhed, men fortsætte med blot at drive manufakturhandel. Med dette formål køber han, så 6 okt. 1900, Storegade 21, hvor han indretter og senere til og ombygger en stor og anerkendt manufakturhandel, som han i 1918 overdrager til sin søn Johannes Hansen og dennes kone. De lader den i 1961 gå videre til deres søn Mogens Hansen og hans kone Edith

Skrædderforretningen i Smedegade 18 sælger Anton Hansn 2.11.1900 til skrædder Alfred Janus Andreasen, der havde lært og arbejdet på værkstedet

ALFRED JANUS ANDREASEN var født 23.11.1873 som søn af Anders Andreasen, Skovsdal ved Almindingen. Den 8 okt. 1901 blev han gift med Elisabeth Kirstine Henriksen (f. 17.4.1880 i Æreskøbing). De fik 17.9.1902 en datter Caroline Marie Christine, der blev læreinde i Nexø. Desværre blev Alfred Andreasens tid som skræddermester ikke ret lang for 18 juni 1905 døde han.

Skrædder MATHIAS LAURENTIUS NIELSEN var født 17 okt. 1880 i Vestermarie som søn af avlsbruger Jørgen Chr. Nielsen. Han var udlært skrædder og påtog sig i 1905, at føre Andreasens skrædderi videre. Den 17 sept. 1906 løste han mesterbrev, og den 24 oktober 1906 blev han gift med Andreasens enke Elisabeth, og dermed også ejer af forretningen.

Skræddermester M.L.Nielsen var medlem af Evangelisk-Luthersk Missionsforening, hvor han var revisor, Han var i bestyrelsen i Centralforeningen af skræddermestre på Bornholm og tillidsmand i Vestreforeningen. Han og hans kone fik 3 døtre: Ester, Inger og Ruth, der alle tre blev gift med landmænd og 2 sønner Gunnar og Conrad.

Gunnar Laurentius Nielsen født i 1912 blev udlært som skrædder i Nansensgade i København hos en jødisk skræddermester og fik ved svendepøven prædikatet 'Meget Tilfredsstillende'. I 1937 blev han gift med Ruth, der stammede fra omegnen af Næstved. De bosatte sig i Aakirkeby, hvor han overtog faderens skrædderforretning. I 40-erne havde han Poul Mortensen som lærling og medhjælp. Og i 50-erne og 60-erne samarbejdede han en del med Agnar Jensen. Da der i 60-erne blev mindre skrædderarbejde, tog Ruth uddannelse til sygehjælper på Sygehuset, og i 1976 fik hun en lederstilling på et plejehjem over. Og de rejste fra byen.

Hans Conrad Nielsen født 1915 blev uddannet møbelsnedker hos Bech. Han blev gift med Kirsten Dam fra Ibsker. De bosatte sig i Espergærde, hvor han restaurede gamle møbler, og spillede i forskellige orkestrer, samt havde elever og øvede med Helsingør pigegarde. Han havde jo også i sin tid 1947, ledet spejderorkesteret i Aakirkeby.